

Jesper Petersens tale ved konferencen "Loop Forum"

Taler

Jesper Petersen
Uddannelses- og
forskningsminister

Dato

27. april 2022

Tak for invitationen.

Det, vi er samlet om i det her rum. Det er lysten til at være en del af en teknologisk udvikling. Det er engagementet i at gøre tingene mere energieffektivt, mere cirkulært, mere grønt. Omsætte viden til fremskridt og forretning.

Bagtæppet er noget dystert – det er prognoser om et varmere, vådere og vildere klima. Men jeg mærker også, at tiden er præget af en vilje til at finde balancen igen. Og en af de ting, der luner, når man er uddannelses- og forskningsminister, det er, at man mærker dén virkelyst hver eneste gang, man møder nogen som jer.

Som at studere et glas rødvin

Et meget godt eksempel er en artikel fra Force Technology. Den handler om, at Nordisk Staal stod med et restprodukt fra deres produktion, som de tænkte kunne bruges til 3D-print:

Nordisk Staal kontakter DTU, som smider rest-metalpulveret i et mikroskop. Og til deres store glæde ser eksperterne, at partiklerne er identiske og kuglerunde. Præcis som de skal være. Fri for det, de sammenligner med en spike på en coronavirus. Det er klart, det er vi meget gerne foruden!
Videre dérfra til Force Technology, hvor Peter Tommy Nielsen er afdelingschef. Han modtager pulveret i en bøtte: Og som det første kigger han grundigt ned i bøtten, mens han drejer den rundt. Som var det et godt glas Pinot Noir. For ligesom at undersøge, om pulveret kan det, som det skal kunne.

Den med vinen, det er altså et eksempel, der kommer fra jer selv! Og historien er jo et strålende eksempel på jeres grundighed og jeres begejstring: De billeder I bruger, og den iver, I går til opgaven med. At vi kan udnytte restproduktet fra ét sted til at fabrikere nye produkter med kompleks teknologi et andet sted. ”Selvfølgelig!”, tænker man.

Jeg mærker den grønne energi

Det er en energi og virkelyst, jeg selv mærker, når jeg er ude og se tingene med egne øjne.

Det er ikke længe siden, jeg besøgte Aalborg Universitet og blandt andet så deres elektrolyse-anlæg. Det er heller ikke længe siden, jeg stod og kiggede på Niels Bohr Instituttets pionerarbejde inden for kvantecomputere. Jeg tror ikke, mange forstår, hvad der er i vente på dén front. Og det er heller ikke længe siden, jeg var til rumkonference på DTU, og blev mindet om, hvor fantastisk meget data, vi modtager fra satellitter hver eneste dag – som optimerer alt fra landbrug til flyruter.

Det hele er dybt inspirerende og kan gøre en kæmpe forskel for det grønne regnskab. Men det er jo også eksempler på ting, som skal gribes ude i virkeligheden, hvis de skal ændre samfundet uden for de her vinduer. Og opgaven for os politikere er selvfølgelig at understøtte: At den iver, den virkelyst, det engagement – og ikke mindst den dygtighed vi ser hos danske forskere – at det hele har optimale vilkår for at blive omsat til noget, der kan købes, sælges, bruges og eksporteres.

William Osler var en anerkendt, amerikansk læge, som er citeret vidt og bredt, og han har selvfølgelig også sagt noget, der kan bruges i innovations-øjemed:

”I videnskaben tilfalder æren den, som overbeviser verden, ikke den, der først kom med ideen”.

Det kunne passe godt til dagen i dag.

Det der med ”ære” er måske ikke altid rigtigt: Der ligger for eksempel et lithium-ion-batteri i – snart sagt – al elektronik. Men inden det kom så vidt, knoklede forskerne for at få teknologien til at virke, op gennem 70’erne og 80’erne. Og

teknologiens tre ”fædre” modtog faktisk nobelprisen i kemi i 2019 for den bedrift. Den ære var velfortjent.

Men citatet fortæller meget rammende, at den nye viden skal gribes ude i samfundet eller erhvervslivet, før den gør en konkret forskel. Det er noget, I ved noget om! Inden pausen havde I tre gode eksempler på samarbejde mellem virksomheder og GTS-institutter, der både kommer omkring produktion, materialetyper, bæredygtige fremstillingsmetoder. Og vi skal som politikere gøre alt, vi kan, for at understøtte, at I kan udføre det arbejde bedst muligt, til gavn for samfundet.

Den grønne forskningsstrategi

Det korte resume over de sidste par års politiske initiativer for et grønnere Danmark, de lyder sådan her:

Efter regeringsskiftet vedtog Folketinget Danmarks første klimalov i 2020. Den satte nogle konkrete og ambitiøse mål om reduktion af vores drivhusgasudledninger med 70 pct. i 2030 og et CO₂-neutralt Danmark senest i 2050.

Senere i 2020 præsenterede regeringen den grønne forskningsstrategi. Det er Danmarks første strategi for investeringer i grøn forskning, teknologi og innovation. Og med markant øgede offentlige midler til grøn forskning. Formålet med strategien var, at vi bliver bedre til at omsætte vores stærke viden- og forskningsposition til grøn innovation og vækst. At vi tænker grøn forskning, innovation, udvikling og demonstration sammen.

Det valgte vi at gøre med fire missioner, som blandt andet skal påvirke, hvordan vi samarbejder – forskere, erhvervsliv og myndigheder imellem – om en langsigtet og strategisk indsats. Hele vejen fra grundforskning til kommerialisering.

Missionerne udspringer af, hvor vi har styrkepositioner: Inden for viden, erhvervsliv og samarbejde. Hvor der er en eksportgevinst. Og hvor der er et potentiale i forhold til at opnå klimamålene.

Og i dette selskab er det relevant at nævne den mission, der handler om cirkulær

økonomi – med fokus på plastik og tekstiler.

En cirkulær mission

Danmark genererer 800 kilo ”husholdningslignende” affald pr. indbygger hvert eneste år. Det er faktisk det højeste tal i EU. Det er ikke nogen imponerende rekord. Men til gengæld er det et oplagt sted at spare CO2, hvis man retter blikket mod den plastik og de tekstiler, der ligger i affaldet – og gør det med cirkulær økonomi for øje.

Men det skal være med et tværgående blik, hvor hele værdikæden er tænkt med: Lige fra, hvordan vi designer og fremstiller produkter – til hvordan vi forbruger og i højere grad kan vedligeholde, genbruge og genanvende de ting, vi omgiver os med.

Det skal forsknings- og innovationsindsatsen understøtte. Den skal understøtte, at vi kan udvikle nye forretnings- og forbrugsmodeller, så produkter og materialer udnyttes bedst og længst muligt – og er velegnede til reparation og til genanvendelse.

Innovationssystemet

Og når det handler om innovationssystemet, så er der ting, vi godt kan gøre bedre.

Det danske videnbaserede innovationssystem fik et eftersyn af et internationalt ekspertpanel for nogle år tilbage. De så på fødekæden – fra forskning til innovation i både etablerede og nye virksomheder. De sagde, vi har et fantastisk udgangspunkt: De roste vores forskere. De roste vores virksomheder og jeres innovative kraft. Men de sagde, at der er for meget, der falder ned mellem de to verdener – at vi manglede strategisk retning.

Cirkulær økonomi er et godt eksempel på, hvor udstrakt et samarbejde, det kræver, hvis den skal udvikles og udbredes – på tværs af aktører i brancher, sektorer og videnskabelige og teknologiske områder. Det er et godt eksempel på, at der skal faciliteres og koordineres på tværs. Finde ud af, hvem der skal tage initiativet og orkestrere samarbejdet.

Men ”godt samarbejde”, det gælder jo alle aktiviteter i innovationssystemet. Derfor har regeringen besluttet at nedsætte Partnerskabet for Viden og Vækst. Iværksættelse og udpegninger til udvalget er lige på trapperne. Her samler vi aktører i vores innovationssystem, blandt andet fra videninstitutioner, virksomheder og fonde. De skal komme med anbefalinger til regeringen om, hvordan vi understøtter, at viden og forskning i højere grad kan omsættes til innovation og nye løsninger.

Har vi de rette virkemidler? Kan der politisk gøres mere for at sætte fart på innovation? Er der de rette incitamentet til samarbejde mellem de mange forskellige nødvendige aktører og kompetencer?

Det gælder både i forhold til, hvad der kommer erhvervslivet til gavn, og hvad der kommer samfundet til gavn. Det gælder i forhold til, hvad der skaber vækst og velstand, og hvad der understøtter virksomhedernes grønne omstilling. Partnerskabet kan komme med anbefalinger vedrørende strategier og indsatser. For eksempel i Innovationsfonden, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, erhvervshuse, videns- og erhvervsklynger og GTS’erne. Og det kan komme med anbefalinger inden for samarbejde og overgange med henblik på en bedre sammenhæng mellem aktørerne i innovations- og erhvervsfremmesystemet. Blot for at nævne et par eksempler.

Aldrig for lille til at gøre en forskel

Jeg kan, som minister og politiker, mærke en enorm iver efter at vise resten af verden, at man som land aldrig er for lille til at gøre en forskel – særligt ikke med vores unikke samfundsmodel og grønne førerposition in mente.

Den danske erfaring siden Svend Auken's tid er, at en ambitiøs, fremsynet og grøn politik kan skabe ny beskæftigelse og eksport, hvis vi går forrest og viser vejen: Sikrer en langtidsholdbar og bæredygtig udvikling, som også kan være til eksempel uden for landets grænser.

Danske virksomheder leverer vindmøller, fjernvarme- og energieffektiviseringsløsninger, biogas og fremtidens afgørende teknologier som Power-to-X og fangst og lagring af CO₂.

Og med de allestedsværende tanker om krigen i Ukraine in mente: Så er det

løsninger, som både på kort sigt og længere sigt kan bidrage til udfasningen af russisk gas i Europa.

Som sagt har vi, traditionelt, forbundet vores fremsynede, grønne politik med beskæftigelse og eksport. Lidt længere nede af argumentationsrækken har vi haft sikkerhed og uafhængighed. Men det er rykket frem i løbet af foråret. Det er blevet tydeligt, at klimapolitik også handler om sikkerhed, autonomi og demokrati. Vi kan og vil ikke være afhængige af olie og gas fra Rusland.

Så invasionen af Ukraine har kun gjort det mere tydeligt, at vi har travlt. Dels for planetens skyld, dels for de kommende generationers skyld, og ikke mindst for demokratiets og vores værdiers skyld.

Fortsat god konference

Der er altså mange grunde til, at I har et vigtigt tema på programmet i dag.

Jeg ser frem til at tage drøftelsen om, hvordan vi kan understøtte en cirkulær omstilling, og er spændt på at høre jeres input. Input til, hvordan et smidigt og enkelt innovationssystem fungerer som en helhed.

Om det så bliver over et glas Pinot Noir eller en bøtte metalpulver, vi tager den snak, det må være op til tidspunktet på dagen at bestemme.

Mit indtryk er i hvert fald, at den dialog er i alles interesse. For viljen er stor. Og selvom vi har meget høje ambitioner, så vokser de jo på et stærkt grundlag af dygtighed.

Fortsat god konference!

Tak for ordet.

Kilde

ufm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jesper-petersens-tale-ved-konferencen-loop-forum>